

1884

EGYETEMES
PHILOLOGIAI KÖZLÖNY.

A M. TUD. AKADÉMIA
NYELVTUDOMÁNYI BIZOTTSÁGÁNAK MEGBIZÁSÁBÓL

SZERKESZTIK

HEINRICH GUSZTÁV és P. THEWREWK EMIL

NYOLCZADIK ÉVFOLYAM.

BUDAPEST.

FRANKLIN-TÁRSULAT KÖNYVNYOMDÁJA.

1884.

TELEKI MIHÁLY ERDÉLYI KANCELLÁR ÉS LEUSDEN JÁNOS UTRECHTI TANÁR.

Már eddig is több közleményünkből volt látható, mennyi adatot találhatni a XVII. és a XVIII. századbéli hollandi tudományos irodalomban a keleti — különösen pedig a héber — tanulmányok történetére nézve hazánkban. E folyóirat tavalyi évfolyamában (EPhK. 1883. 42—44. ll.) kimutattuk, mily előkelő helyet foglaltak el a XVII. században a magyarországi hallgatók *Leusden János* híres utrechti orientalista és theologus tantermében. Ez irányban most még egy további jelentékeny adat áll rendelkezésemre, melyet tavalyi cikkem pótlásaképen ime itt közlök.

A nevezett utrechti tanár holland módra közzétette azon tudományos dissertációk gyűjteményét, melyek az ő vezetése alatt tanítványai által dolgoztattak és az ő elnöklete alatt képezték a disputatio tárgyát. Már megemlítettük más alkalommal (u. o. 1880. 117. és kk. ll.), hogy Schulsens Albertnek, a híres leydeni tanárnak egy ily «Sylloge»-je mily jeles magyar szerzőket és munkákat tartalmaz. A Leusden-féle gyűjteménynek czíme: «*Philologus Hebraeo-Mixtus una cum spicilegio philologico*» (több kiadást ért; az első megjelent 1663-ban). E gyűjtemény nem tartalmaz ugyan magyar candidátustól való munkát, de reánk nézve egyébként bír érdekekkel. E gyűjtemény második kiadását ugyanis Leusden *Teleki Mihálynak* dedicalta, kit az erdélyi ifjak hollandi iskolázásának leghatalmasabb előmozdítójának s pártfogójának nevez. Teleki Mihály e studiumok iránt nem csekély érdekeltséggel viseltetett. A híres utrechti tanárnak, ki — mint a minapi közleményünkből láthattuk — magyar tanítványai iránt különös figyelmet tanusított, elismerése jeléül *egy aranyozott serleget küldött emlékajándéku*. Úgy látszik, hogy ő volt az, ki *I. Apafi Mihály* uralkodása alatt különös szószólója volt Erdélyország részéről a hollandi iskolázás előmozdításának. Teleki Mihály halála után jelent meg a «*Philologus Hebraeo-Mixtus*» 3-ik kiadása. (Utrecht és Leyden, 1699.) Mennyire becsülte a héber tanulmányok erdélyi Mécénás-ának emlékét, onnan is kitűnik, hogy a harmadik kiadást Teleki Mihály özvegyének és gyermekeinek ajánlotta: «*Illustribus generosissimis et spectabilibus, Dominæ D. Judithæ Vër, D. D. Michaeli, D. D. Ladislao, D. D. Josepho, D. D. Paulo, D. D. Alexand. Teleki de*

«Szék, illi relictæ viduæ et his filiis illustrissimi et generosissimi
«*Domini D^o Michaelis Teleki de Szék.*»

Fölötte érdekes az a megszólítás, melylyel Leusden az ajánlást kíséri. Belőle a következő részleteket, különös kiemelésre érdemeseknek tartom :

«A quo tempore in inelyta hac Academia publice docere cœpi
«(sunt autem jam anni quadraginta octo, quibus huic muneri per
«Dei gratiam vaco) id inter alia accidit gratissimum, quod inter
«cæteros meos Auditores *semper mihi numerare licuerit*
«*Dominos quosdam Studiosos Transsylvanos et*
«*Hungaros.* Illius vero rei laudatissimum Transsylvaniæ
«principem, Illustrem Maritum et Parentem vestrum imprimis,
«Auctorem et Fautorem agnoscimus ac deprædicamus, quando
«complurium huc ablegatorum Juvenum, haud mininam orbis
«Hungarici et Transsilvanici Reformate spem sustinentium, Mæce-
«nas existit munificentissimus. Etiam
«nullus dubito, quin serena fronte accepturi sitis, cum jam *deau-*
«*ratum poculum*, donativum munificentissimum, quo olim Illustris
«Maritus et Parens Vester me honoravit, luculentum favoris sui
«erga me symbolum tum extare voluerit. . . .»

1884 április havában.

GOLDZSIHER IGNÁCZ.

122. Kleisthenes nevű chiosi hajósra.

Holttetemed nem a hon földjén van a sírba temetve,

Kleisthenes! A fekete tengeren ért a halál!

Nem vagy hón szeretett hazatérés részese többé,

S többé nem látod tengerözve Chioszt!

123. Kleódemosra és Diphilosnak fiára.

Thrákia leshelyein s a Theairos tiszta vizenél

Érte Kleódemost orvul a síri nyögés:

Míg Diphilos fia nyílt harcban hullatta a vérért,

És ragyogó hirüvé tette az apja nevét.

F. E.